

N:r 33.

Kungl. Maj:ts nådiga proposition till Riksdagen, angående pension åt stationsinspektoren Johan Axel Theodor Petersohns änka Johanna Augusta Alexandra Petersohn, född Nicander; given Stockholms slott den 14 januari 1913.

Under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över civilärenden för denna dag vill Kungl. Maj:t härmed föreslå Riksdagen medgiva,

att till stationsinspektoren Johan Axel Theodor Petersohns änka Johanna Augusta Alexandra Petersohn, född Nicander, må av trafikmedel utbetalas ett årligt understöd av 400 kronor, att utgå från och med den 1 januari 1912 i enlighet med de grunder, som i § 7 av reglementet för statens järnvägstrafiks änke- och pupillkassa den 6 september 1872 stadgats rörande pensioner åt änkor efter delägare i nämnda kassa.

De till ärendet hörande handlingar skola tillhandahållas Riksdagens vederbörande utskott; och Kungl. Maj:t förbliver Riksdagen med all kungl. nåd och ynnest städse välbevågen.

GUSTAF.

Axel Schotte.

Utdrag av protokollet över civilärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 14 januari 1913.

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern STAAFF,
 Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena greve EHRENSVÄRD,
 Statsråden: PETERSSON,
 SCHOTTE,
 BERG,
 BERGSTRÖM,
 friherre ADELSWÄRD,
 PETRÉN,
 STENSTRÖM,
 LARSSON,
 SANDSTRÖM.

Departementschefen, statsrådet Schotte anförde:

I skrivelse den 9 april 1912 har järnvägsstyrelsen gjort framställning om beredande av pension åt stationsinspektoren Johan Axel Theodor Petersohns änka Johanna Augusta Alexandra Petersohn, född Nicander.

Järnvägs-
styrelsen.

Järnvägsstyrelsen har därvid meddelat följande.

Stationsinspektoren Petersohn, vilken var född den 16 april 1848, anställdes i statens järnvägars tjänst år 1863 såsom elev, befordrades den 1 december samma år till stationsskrivare och den 1 oktober 1886 till stationsinspektor vid Bispgårdens station, i vilken tjänst han kvarstod, till dess han från och med den 1 april 1907 erhöll avsked med pension.

Petersohn avled den 7 juli 1908 och efterlämnade därvid såsom stärbhusdelägare sin bemälda änka, en numera avliden dotter och två

söner, av vilka den yngste är född 1890. Bouppteckningen utvisar brist i boet.

Petersohn hade från och med den 1 januari 1894 uppburit ett arvode av 2,100 kronor jämte fri bostad och bränsle, vilken förmån i och för beräkning av änkepension enligt det vid Petersohns död gällande reglemente för statens järnvägstrafiks änke- och pupillkassa uppskattades till 15 procent av arvodet.

Ehuru Petersohn vid bildandet av nämnda kassa år 1872 hade rättighet att ingå i densamma, underlät han detta, med påföljd att änkan och barnen vid hans fränfalle gingo miste om förmånen av pension från kassan.

Därest Petersohn varit delägare i kassan, hade änkan och makarnas barn bekommit en pension av tillhopa 604 kronor om året, vilken pension, sedan alla barnen uppnått 18 års ålder, skulle hava tillkommit änkan ensam.

Änkan Petersohn, som är född den 9 juni 1855, lider enligt ett den 29 september 1911 utfärdat läkarbetyg av svag hjärtverksamhet i förening med kronisk reumatism och har en avsevärt nedsatt förmåga att skaffa sig sitt livsuppehälle. Enligt intyg af stadsbokhållaren i Uppsala var hon för år 1911 inom Uppsala stad icke taxerad för något slag av inkomst.

Ehuru änkan Petersohn, enligt vad av det föregående framgår, icke har någon som helst rätt till pension, då staten naturligen icke har skyldighet att hålla henne skadeslös för den inkomst, hon gått miste om genom mannens underlåtenhet att inträda i förenämnda änkekassa, håller järnvägsstyrelsen dock före, att, med hänsyn till mannens långvariga anställning vid statens järnvägar samt på grund av hennes nödställda belägenhet, något understöd bör beredas henne.

Då Riksdagen år 1911 funnit sig kunna bevilja pension åt en tjänsteman vid statens järnvägar — stationskarlen Carl August Malmqvist — som, ehuru han varit därtill berättigad, underlätit att ingå i statens järnvägstrafiks pensionsinrättning, anser järnvägsstyrelsen hinder ej böra möta att bereda pension åt änka efter tjänsteman, som underlätit ingå i statens järnvägstrafiks änke- och pupillkassa.

Beträffande storleken av den pension, som bör tillkomma änkan Petersohn, framhåller järnvägsstyrelsen följande.

Riksdagen har beviljat pensioner till änkor och barn efter personal, som övertagits vid inköp av enskild bana, då de icke varit delägare i enskilda järnvägarnas pensionskassa eller kunnat vinna delägarskap i statens järnvägstrafiks pensionsinrättning.

Änkepensionen har därvid bestämts till 20 % av mannens efter pensionsreglementet beräknade avlöning. Enligt dessa grunder hava pensioner beviljats av 1905 års Riksdag åt stationsmästaren Per Mårtenssons änka och barn och av 1906 års Riksdag åt banvakterna Johannes Nilssons och Jöns Perssons änkor. Dylika pensioner hava utgått av trafikmedel.

Förutom i åtskilliga fall, då änkor och barn efter vid statens järnvägsbyggnader anställd personal beviljats pension, har Riksdagen år 1910 beviljat vid statens järnvägar på extra stat anställda trädgårdsdirektören C. A. L. Sundius' änka och son understöd från allmänna indragningsstaten till belopp av 300 kronor till änkan och 100 kronor till sonen. Dessa pensionsbelopp motsvara tillsammans ungefär 20 % av mannens avlöning under de senare åren med avdrag av 4 % ränta å avkastningsbara behållningen i boet.

Med hänsyn därtill att pensionen i förevarande fall skulle utgå till ensam änka och då ett pensionsbelopp av 400 kronor om året har synts järnvägsstyrelsen vara skäligt, har styrelsen hemställt, att Kungl. Maj:t måtte avlåta proposition till Riksdagen om beviljande åt änkan Petersohn av en årlig pension av 400 kronor att utgå av trafikmedel från och med år 1912, så länge hon lever ogift.

Statskontoret.

I infortrat utlåtande har statskontoret, under hänvisning till mannen Petersohns långa tjänstetid och änkans behövande tillstånd, tillstyrkt bifall till järnvägsstyrelsens framställning.

Departements-
chefen.

Med hänsyn till stationsinspektören Petersohns långvariga anställning i statens järnvägars tjänst samt änkans sjuklighet och behov av understöd synas billighetsskäl tala för åtgärders vidtagande i syfte att genom statens försorg bereda änkan Petersohn något understöd. Ett bifall till den gjorda framställningen torde icke medföra några vittgående konsekvenser såsom prejudicierande för framtiden, enär i förevarande fall säregna förhållanden föreligga. Redan genom nådiga reglementet för statens järnvägstrafiks änke- och pupillkassa den 6 september 1872 har nämligen föreskrivits, att en var, som därefter anställdes i statens järnvägstrafiks ordinarie tjänst, skall vara delägare i nämnda kassa.

Mot storleken av det av järnvägsstyrelsen föreslagna understödsbeloppet har jag intet att anmärka.

Jag får därför hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå Riksdagen medgiva,

att till stationsinspektoren Johan Axel Theodor Petersohns änka Johanna Augusta Alexandra Petersohn, född Nicander, må av trafikmedel utbetalas ett årligt understöd av 400 kronor, att utgå från och med den 1 januari 1912 i enlighet med de grunder, som i § 7 av reglementet för statens järnvägstrafiks änke- och pupillkassa den 6 september 1872 stadgats rörande pensioner åt änkor efter delägare i nämnda kassa.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdade hemställen behagade Hans Maj:t Konungen lämna bifall samt förordnade, att proposition i ämnet av den lydelse, bilaga till detta protokoll utvisar, skulle avlätas till Riksdagen.

Ur protokollet:

Nils Ädelgren.
